

MARC

14 N. Tih nedelja
15 P. Matronija
16 S. Juli
17 S. Patrik
18 O. Ciril
19 P. Sv. Jolof + 3
20 S. Kuthbert
21 N. Črna nedelja
22 P. Katarina Sv. d.
23 V. Viktorija
24 S. Gabriel
25 O. Val. detetok
26 P. Val. petek 3
27 S. Val. sobota
28 N. Velikonoč
29 P. Jona

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOL IETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKO ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.
(Official Organ of four Slovenian Organizations)

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKE
LIST V
ZDROŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

ŠTEV. (NO.) 51.

CHICAGO, ILL., TOREK, 16. MARCA — TUESDAY, MARCH 16, 1937

LETNIK (VOL.) XLVI.

Dan kat. tiska v Sheboyganu - Vlada žigosa krutost

Shod se je vršil na zelo lep način in udeležba je bila naravnost presenetljiva. — Sheboygan pokazal, da hoče vneto sodelovati pri razširjanju katoliškega tiska med nami.

FRANCIJA VZNEMIRJENA

Jugoslovanski-italijanski pakt jo spravil v alarm.

Pariz, Francija. — Tukajšnji vladni krogi so vidno alarmirani vsled poročil, da se snuje med francosko zavezniško Jugoslavijo in med Italijo prijateljski pakt, za katerega bi potekalo pogajanje že nekaj mesecev. Francija se boji, da se ji Jugoslavija ne odtuji, in bi na način ne dobil Mussolini bolj proste roke proti Franciji in Angliji. Na drugi strani pa trdijo poročila iz Jugoslavije, da bo namestnik pakt z Italijo le začasna značaj, ki ima predvsem za cilj, utrditi državo na znotraj, ko se napravi konec propagandi iz Italije, in dalje, da se obnovi trgovski odnosi med obema državama.

HITRO PORAVNANA STAVKA

Chicago, Ill. — Sedeča stavka je izbruhnila v petek opoldne v šestih restavrantih De Met družbe v "downtown" distriktu. Trajala pa je komaj tri ure, ko je vodstvo podjetja pristalo na zvišanje plač, kakor so stavarji zahtevali. Začela se je stavka v restavrantu na State in Adams; z naglico se je objavila ta vest uslužbenecem drugih peterih restavrantov, ki so razkropljeni po mestu in pridružili so se drug za drugim. Podjetje šteje okrog 450 uslužbenecov, od katerih je kakih 400 deklet. Zunaj pred okni na cesti so se nabrale gručice radovednežev, ki so na ta način imeli priložnost videti sedečo stavko v teku. Po treh urah stavke je vodstvo pristalo na 25 odstotno zvišanje plač. Dosedanje plače so bile od \$8 do \$11.

POLICIJA IŠČE ROPARSKO-GA MORILCA

Chicago, Ill. — Tekom petka in sobote je tukajšnja policija postavila na zasliševanje več sumljivih moških, da pride na sled zločincu, ki je v četrtek izvršil umor nad 39 letno Mrs. Mary Irwin, 5504 So. Albany ave., ženo nekega policista. Ženska je šla s svojo 13 letno hčerko po cesti, ko nenadoma skoči pred njo iz drevesa neki moški, z masko na obrazu, in zakriči: "Daj mi denar!" Še predno pa je mogla Mrs. Irwin sploh odgovoriti, je napadalec oddal proti njej smrtonosen strel in nato zbežal, ne da bi vzel denar. Par minut pozneje je očitno isti moški roparsko napadel dve dekleti ter dobil od njih \$10. Kakor policija sklepa iz opisa, napadalec ni mogel biti izvežban ropar, marveč je moral biti to njegov prvi poizkus in je bil zato tako neraven.

li, kar je znamenje, da je preč. g. župnik zadel v pravo s svojim lepim govorom.

Kako se je shod vršil naprej sledi v prihodnjih številkih tega lista.

ŠPANIJA BLOKIRANA

Štiri velesile blokirale morskobrežje Španije.

Pariz, Francija. — Dolgo napovedovano patroliranje španskega obrežja se je končno uresničilo. V noči med soboto in nedeljo je stopila v veljavo blokada, katero oskrbujejo bojne ladje Anglije, Francije, Italije in Nemčije. Obrežje so si države razdelile tako, da se že na ta način vidi, s katero stranko v Španiji simpatizira kaka država. Tisto obrežje, ki je v posesti vladnih čet, ste dobili pod kontrolo Italije in Nemčije, dočim patrolirate obrežje, ki ga imajo zasedene nacionalisti, Francija in Anglija.

PREDSEDNIK NA POČITNICAH

Warm Springs, Ga. — Koncem zadnjega tedna je prispel semkaj na svoje posestvo predsednik Roosevelt na počitnice za dva tedna. Obiskal je pri tej priliki tudi zavod za žrtve otroške paralize, katerega je ustanovil on sam. To so predsednikove prve počitnice po njegovem potovanju v južno Ameriko, s katerega se je povrnil sredi decembra.

MESEC DNI ZAPORA ZA TOWNSEDA

Washington, D. C. — Na mesec dni zapora in globo \$100 je bil pretekli petek obsojen 70 letni dr. Townsend, znani propagator za starostno pokojnino \$200 na mesec. Obsojen je bil, ker se ni odzval na zasliševanje na poziv nekega odbora poslanske zbornice, ko je ta meseca maja preiskoval delovanje njegove organizacije. Proti razsodi bi nameraval vložiti priziv in je bil zato izpuščen pod bandom \$1000.

GLASUJTE za enega ali drugega kampanjskega kandidata, ko pošljate naročnino za "Amer. Slovenec."

GREEN POSTAL BOJEVIT

Konkurenca, ki prihaja iz vrst Lewisove delavske organizacije C. I. O., je pričela delavski federaciji delati skrb in vodstvo se je odločilo, da bo podvelo protikampanjo. Na levi na sliki vidimo Wm. Greena, ki z dvema odbornikoma dela načrte za kampanjo med jeklarji.

ŠTEVILO PREMAGARJEV UBITIH

Logan, W. Va. — Usodna eksplozija, ki je razdejala na veliko daljavo rove nekega tukajšnjega premogovnika, je zahtevala tudi število človeških žrtev. Nesreča se je pripetila pretekli petek zvečer in njenega pravega vzroka se še ni ugotovilo. Reševalne skupine so se takoj odpravile na delo, upajoč, da bodo ponesrečence našle še pri življenju. Privlekli pa so na dan 16 mrtvih trupel; pogrešana sta še dva druga premogarja, katerih pa ne bodo mogli doseči, kakor se boje, več dni.

KRIŽEM SVETA

Pariz, Francija. — V poslanski zbornici je bil pretekli petek odoben in nato poslan v senat neki zakonski predlog, naperjen proti navijalcem cen. Po njem bodo podvrženi kaznim trgovci, ki bi dvignili cene brez upravičenega vzroka. — Berlin, Nemčija. — Na protest, ki ga je ameriški poslanik Wm. E. D. J. pretekli petek osebno vložil pri zunanjem ministru von Neurathu proti napadom nazijskega časopisa na Zed. države, je zun. minister izrekel svoje obžalovanje.

Vatikan. — Zdravstveno stanje papeža Pija se na prav razveseljiv način izboljšuje. V konferenci s kardinalom Pačellijem in dvema drugima vatikanskima prelato, je pretekli petek sestavil načrt, da bo osebno vodil kongregacijske obrede tekom tega tedna.

OGENJ UNIČIL DRAGOCEN FILM

Chicago, Ill. — V dvorani Northwestern univerze je bilo občinstvo pretekli petek ogroženo od ognja, ki je izbruhnil v celi filmskega operatorja, ko se je kazal neki znanstveni film. Strah občinstva pa se je kmalu podelil v 350 oseb, ki so bile v dvorani, je v redu zapustilo lokal. Uničil pa je požar dragoceni film, ki kaže življenje na Borneo in ki sta ga vzela raziskovalca Mr. in Mrs. Martin Johnson.

KRUTOST PRO- TIDELAVSTVU

Družbo Remington Rand vlada obdolžuje surovosti in jo poziva, da vzame na delo 4000 odpuščenih uslužbenecov.

Washington, D. C. — Presenetljiv korak je to nedeljo podvzela federalna vlada proti brezobzirnosti, s katero nastopajo nekatere družbe proti stavkujočemu delavstvu. Družba, ki je točasno direktno pod vladnim ognjem, je Remington Rand, ki izdeluje opremo za pisarne in ima šest tovarn, katere so razkropljene po državah New York, Connecticut in Ohio. Vlada je nastopila proti njej po svojem uradu za poravnava delavskih odnosov in v izjavi, ki jo je podal ta odbor, se v ostrih besedah žigosa družba zaradi njene krutosti in brezobzirnosti napram delavstvu. Obenem je odbor pozval družbo, da mora ponovno zaposliti 4000 delavcev, katere je odpustila po stavki v svojem podjetju preteklo leto, in istočasno je delavska tajnica, Perkins, poklicala predsednika družbe, James H. Randa, Jr., k sebi na razgovor ta četrtek.

Urad za delavske odnose je bil ustanovljen po določbah Wagnerjevega delavskega zakona. Proti veljavnosti tega zakona pa so družbe vložile priziv pri sodiščih in zadeva leži že več mesecev pred vrhovnim sodiščem Zed. držav. Pričakovalo se je, da bo vrh. sodišče ta ponedeljek izreklo svojo odločitev glede njega, in tako je bila obdolžba omenjenega urada izdana na predvečer sodnega izreka.

Vladni urad obdolžuje družbo, da je trdovratno odklanjala kolektivna pogajanja s svojim uslužbenstvom in je v "mrzli, premišljeni krutosti" vodila boj proti stavkarjem. Posebno ostro je nastopil urad proti temu, ker je družba v svojem prizadevanju, da zlo mi stavko, premestila svoje tovarne v druga mesta, kajti to je, kakor pravi urad, vrglo v revščino nad 6000 uslužbenecv in njih družin, ko so se njih dohodki nenadoma ustavili. Dalje žigosa družbo, da je kazala napram stavkarjem pravo srednjeveško brezobzirnost ter si je vzela oblast nad življenjem ljudi in izvajala to oblast v taki obliki, da je nekaj nepojmljivega to za modernega delavca. Končno je vlada pozvala družbo, da mora zopet sprejeti v službo 4000 svojih odpuščenih delavcev.

KO OBNAVLJATE naročnino, ali ko pošljate nove naročnine ne pozabite obenem

omesti, kateremu kampanjskemu kandidatu želite nakloniti vaše glasove. Ne pozabite tega!

Iz Jugoslavije

Nesreča samomorilnega kandidata, ki je hotel, da ga ubije električnik, a je padel z visokega droga in si razbil glavo. — V kosteh in drvih tihotapstvo saharin čez mejo. — Smrtna kosa in drugo.

Namera se mu ni posrečila Maribor, 22. febr. — V Bresternici pri Mariboru se je večeraj pripetil dogodek, o katerem govori danes vsa tamošnja okolica. Posestniškega sina 28 letnega Ivana Novaka iz Bresternice je zadela nesrečna smrt, ki jo je sam izzival. Večeraj je Novak ves dan popival v Bresternici ter je bil nenavadno potrt, tako da je njegovim tovarišem v gostilni bilo takoj jasno, da se to pitje ne bo dobro končalo. Res jim je na prigovarjanje, naj pove, kaj ga tako tare, dejal, da namerava izvršiti samomor. Zatrjeval je, da bo šel v smrt na nenavaden način, da bodo še dolgo o njem govorili. Res ga je potem ponoči zadela smrt, pa na čisto drug način, kot je on nameraval. Po policijski uri ob 10 zvečer je odšel iz gostilne ter se napotil k železničnim nosilnim stebrom, na katerih je visokonapetna električna napeljava. Plezal je po stebri, da bi se na vrhu prijel za žice ter bi ga v trenutku ubil električni tok. Ni pa prišel do vrha, ker mu je kak meter pod žicami spodrsnilo, pa je omahnil in padel s stebra. Priletel je na glavo na betonska tla, ki so okrog stebra ter si je lobanjo popolnoma razbil. Obležal je na mestu mrtev.

Brihtni tihotapci Ljubljana, 23. febr. — Saharin spravljajo čez mejo celo v kosteh. Podoželan pride s prav nedolžnim obrazom do obmejnih organov ter prijavi nekaj kilogramov mesa ter med tarnanjem nad slabimi časi plača odgovarjajočo carino. Komaj pa zapusti carinsko stražnico, je njegovega tarnanja in ožnostni konec. Zaveda se, da je spravil obenem z mesom v kosteh čez mejo tudi lepo količino saharina in da bo izkupiček za saharin bogato nadoknadil tisto carino, ki jo je plačal za meso. Najlažje tihotapijo dvolastniki, to so posestniki, ki imajo del posestva v Avstriji, del pa v Jugoslaviji. Kdo bi na primer pregledal kos za kosom vsa drva, ki jih kdaj pripelje tak posestnik čez mejo, za kar ima kot dvolastnik seveda pravico. Ko pa potem posestnik doma drva lastnoročno razklada, meče posamezna polena na poseben kupček. Na skrivnem mestu pa nato odmaši tem polenom luknje in iz njih iztrese cele zaklade saharina.

To je nekaj primerov, ki so jih odkrili čuvarji državnih finanč v zadnjem času v našem tihotapskem svetu. Vsi organi, ki imajo opravka z borbo proti tihotapstvu, so soglasnega mnenja, da slovenski tihotapci ne spadajo med najmanj

prebrisane. Poleg tega pa nam vedno nova odkritja tihotapskih primerov nazorno dokazujejo, kako na široko cvete tihotapstvo v naših obmejnih krajih.

Okraden v ječi

Pred nedavnim je prišel v zapore celjskega okrožnega sodišča novi jetnik Ivan Senekovič in si prinesel s seboj za tri dni hrane. Ponoči so mu pa njegovi sojetniki vzeli torbo z jedili in si jih porazdelili med seboj.

Neznanka v Dravi

Na levi strani Drave blizu Nove vasi, občina sv. Marko, je neka neznana ženska skočila v Dravo. Kmetje, ki so to videli so takoj prihiteli na pomoč, toda bilo je že prepozno. Neznanka je po ugotovitvi orožnikov stara okoli 30 let in kot so povedali vaščani, kateri so jo videli malo poprej hoditi po vasi, je baje duševno bolna.

Nova moderna bolnišnica

V Murski Soboti se bo gradila, povsem nova, razmeram odgovarjajoča moderna bolnišnica, katere gradnja je preračunana nad 7 milijonov dinarjev. Nova bolnišnica bo za vso Slovensko Krajino in Mursko polje izredne važnosti in s tem bo tudi rešeno eno najbolj nurejih vprašanj za Slovensko Krajino in Mursko polje.

Smrtna kosa

V Ljubljani je umrla Marija Mandeljeva, rojena Horvat, soproga ravnatelja tobačne tovarne v pokopju. Na Glincah pri Ljubljani je umrla Antonija Marinič, rojena Suhadolc, soproga zidarskega mojstra in posestnika. — V Brezicah je umrl Viljem Vouk, šef davčne uprave. — V Ljubljani je umrla Neža Mohorčič, vdova železniškega uslužbenca.

Obsojeni

Celjski senat okrožnega sodišča je obsodil Alojzija Jager iz St. Jurija ob juž. železnici na 5 mesecev strogega zapora in na dveletno izgubo častnih državljskih pravic radi številnih tatvin. — Radi prikrievanja tatvine je bila obsojena na 2 meseca zapora tudi Amalija Ratej iz Sp. Hudinje. — Na 8 mesecev strogega zapora je pa bil obsojen Maks Škrjanc, ker je kradel kolesa in kokoši.

Nesreča pri delu

Pri nakladanju težkih hlobov na vozove blizu Bizeljskega je padlo močno deblo na nogo Ivanu Ureku in sicer s tako silo, da mu je zlomljena kost pogledala skozi čevljev.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevoev po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrti dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Usoda jugoslovanskega konkordata

Že nekaj tednov so vsi nasprotniki sedanje vlade in vsi nasprotniki katoliške Cerkve na delu proti konkordatu, ki bi ga bilo treba letos ratificirati — podpisan je bil že leta 1935. Vrsto napadov je začelo vodstvo srbske pravoslavne cerkve, ki je sredi januarja izdalo posebno brošuro s celotnim besedilom konkordata — čeprav je konkordat po mednarodnem običaju do končno veljavnega sprejema tajen — in z ugovori k posameznim členom. Vsa vsebina brošure razodeva skrajno nestrpnost in veliko nepoučenost. Pozna se ji, da jo je pisalo strastno sovraštvo do katoliške Cerkve, ne pa ljubezen do pravoslavja ali celo države. Tudi "Glasnik srbske pravoslavne patriaršije", čigar lastnik je "sveti arhierejski sinod", je poln neosnovanih napadov na konkordat.

V ozadju teh napadov je bojazen, da ne bi katoliška Cerkva razvila prevelike delavnosti in tako pokazala, v čem se loči od pravoslavja, ki čimdalje bolj izgublja na duševni moči. Pravoslavna Cerkva si je namreč v Ustavi z dne 16. novembra 1931. zavarovala velike pravice in sredstva s strani države, sedaj pa načelu o enakopravnosti vseh, ki je tudi v naši državi ustavno priznано, iste pravice in sredstva zahteva tudi katoliška Cerkva. Vsa javnost ve, da bi katoliška Cerkva v takem položaju ustvarjala vsa večja dela, kakor jih ustvarja pravoslavje in da bi tako na pomenu silno pridobila. Zato vsak ugovor s strani vodstva srbske pravoslavne cerkve izzveni v milo prošnjo: Ne prepustite nas enakopravnosti.

Druge veroizpovedi v tem oziru niso tako napadalne. Svoje razmerje do države imajo urejeno in to jim je dovolj. Tudi islamska verska zajednica ima v svoji ustavi z dne 5. novembra 1936 priznane velike pravice, da se na splošno ta ustava imenuje "avtonomija islamske verske zajednice", pa se v to vprašanje še ni spustila, ker ji srbsko pravoslavje kot simbol srbstva ni ničmanj zoprno kakor katoliška Cerkva.

Opozicijsalni politični krogi pa smatrajo konkordat za ugodno priliko, ob kateri je mogoče sedanjí vladi delati neprilike. Seer vedo, da je konkordat v glavnem delo rajnega kralja Aleksandra, katerega ime imajo ob vsaki priliki na jeziku, in da je konkordat sklenila prejšnja vlada Bogoljuba Jevtića, ki ga niso mogli prehaliti, dokler je imel oblast in veljavo, pa vse to jih ne moti, da ne bi izdalji letakov, v katerih ponavljajo stare kulturno bojne fraze, ki jih zaključujejo z vzkliki na vlado: Dovolj smo bili pod suženstvom Turkov, ne izročajte nas sedaj še suženosti Rima! — Med ljudstvom pa vsa ta gonja ne najde skoro nikakršnega odmeva. Katoličani jo mirno gledajo, ker vedo, da more katoliška Cerkva delovati tudi brez konkordata in ker zaupajo svojemu episkopatu, stik med preprostim ljudstvom drugih veroizpovedi in med "višji-mi krogi" pa že zdavnaj ni več živ, ker se ga spomnijo samo pred volitvami, tako da vse rovarjenje ostaja bolj v mejah kavarniških omizij in salonov.

Prva vira pa se je že nekoliko poglobila in videti je, da bo konkordat le sprejet. Denar bo tudi tu izgledil nasprotja in pomiril razdražene duhove. Finančni odbor je na seji dne 5. februarja dovolil pravoslavni patriaršiji podporo v znesku 20 milijonov za njene nove palače in opremo, in 7.500.000 za zgradbo novega pravoslavne bogoslovja, in 50 milijonov za podeželske svečenike, vse preko rednega proračuna. Splošno se pričakuje, da bo posledica te širokogrudnosti ta, da se bo mržnja do katoliške Cerkve ohladila in bo konkordat brez zgražanja ratificiran.

Tako bo z našim tiskom. Kdor svoje dolžnosti ne stori v tem oziru, bo kriv razdiravne katastrofe, ki grozi nad obzorjem človeštva. — Citat po Rev. Tothu.

V časopisnem svetu si stojita nasproti dve silni armadi — tisk vere in Cerkve, pa tisk nevere in zmote.

V tem boju ni nevtralnih in tudi odločitev ne bo težka, če pomislimo, da je od tiska odvisna krščanska kul-

tura in bodočnost katoliškega gibanja pri nas. — Po P. Hardtu, S.J.

Niti verniki, niti duhovniki ne posvečajo katoliškemu tisku tiste skrbi, kot bi jo morali. — Izjavil papež Pij 10.

Predsednik tiskovnega odseka N. C. W. C. škof J. Cannon:

Od 20 milijonov katoličanov, kar jih je v Ameriki, podpira katoliški tisk samo ena tretjina, to je 7 milijonov in še od teh jih je mnogo takih, ki imajo po več listov, torej je število resničnih podpornikov še manjše.

Brezpuno je, kako je beseda naših agitatorjev bob v steno. Katoliško časopisje se mora opomoči, mora dobiti nove sile, če hočemo obstati.

Z JOHNSTOWNSKIH GRIČEV

Johnstown, Pa.

Ker ravno pošiljam naročnino za list, bom, cenj. g. urednik, napisala tudi par vrstic, če jih boste uvrstili med dopise, morda bo bralce zanimalo. — Delavske razmere so se zdatno izboljšale, odkar je oče Roosevelt prijel gospodarstvo v svoje večje roke. V Johnstownu so skoro vse industrije zaposlene in delavci delajo po 4 do 5 dni na teden. Kdor je zdrav večina dela, kdor pa ni, ma dela pri kompanijah ali tovarnah, je vseeno preskrbljen, ker prejema pomoč od reliefa. Včasih nismo bili kaj takega vajeni in kdor ni imel dela, tudi ni imel jela. Dolžnost naša je torej, da smo našemu predsedniku hvaležni, da nam je izboljšal naše življenjske razmere in naš delavski položaj.

Kar se tiče novic jih pa ne vem veliko, ker nikamor ne grem zaradi tega, ker me muči ta nepotrební revmatizem že par let, da včasih komaj še do cerkve pridem, pa se moram peljati s poulično karo.

Sicer pa poskrbi za novice in jih vneta poroča naš agilični zastopnik Amerikanskega Slovenca Mr. Klučevšek, ki tudi pridno išče nove naročnike in agitira v letošnji kampanji za list. On že poišče, kje je še kak zavedni rojak, ki ga je vredno pridobiti da se naroči na katoliški list Amerikanski Slovenec. Dokler je še živel Nežika Tomec, je tudi ona vneta agitirala in je znala pridobiti nove naročnike tako za Am. Slovenca, kakor tudi za mesečnik Ave Maria. Kot vneti delavci za razširjanje katoliškega časopisja ji bodi ohranjen blag spomin. Mr. Tomec, njen še živeči soprog je tudi vnet katoličan in vnet borivec za katoliške resnice, kateremu tudi vsa čast in priznanje.

Koliko je pa takih, ki pozabijo na to kar so se v stari domovini učili, pozabijo na obljube ki so jih delali svojim staršem in žive kar tjevdan, kot bi ničesar ne bilo. Ko pa pride zadnje ura, se pa le spomnijo, da so nekoč verovali

in si žele duhovnika. Seveda, po smrti bi bil vsak rad svetnik, toda pomisliti moramo, kako naj zahtevamo plačilo od gospodarja kateremu nismo služili? — V Ameriki imamo vse bolj udobno kot v starem kraju, tako na domu, pa tudi v cerkvah, ki so pozimi lepo zakurjene in se vsedemo v prostorne sedeže ter se nam ni bati, da bi nas kdo ven seganjal, kot je bilo to v starem kraju. Pa tudi nam ni treba uro in pol hoditi predno pride-mo do cerkve, kot v domovini, potem je bilo treba pa še na mrzlem tlaku klečati, ko je bilo v cerkvi komaj par klopi za mesno gospodo in za kake stare ljudi. Pa nas kljub temu to ni nič oviralo, da bi ob nedeljah ne prihajali k službi božji. Seveda, tukaj je udobno, pa si želimo, da bi bilo še udobnejše. — Pozdrav vsem bralcem in naročnikom, g. uredniku pa naročam, da moje glasove pripiše čast. zlatomašniku Cirilu Lupanu v Pueblo, Colo.

A. Požun

MINNESOTSKI NAROČNIK ZA KATOLIŠKI LIST

Soudan, Minn.

Spoštovani g. urednik. Naročeno prejel v redu; hvala lepa! — List Amerikanski Slovenec se mi jako dopade in oba z ženo ga vselej težko pričakujemo da ga dobiva. Potem ko ga enkrat dobiva, bi ga pa vsak izmed naju rad prvi prečital. Samo škoda, da nama obema že oči precej pešajo. Jaz imam namreč že blizu 70 let in žena 66 let. Toda, dokler nama bo vid dopuščal, bomo na list naročeni. Moja družina ne razume čitati slovensko, zato imajo pa angleške katoliške liste naročene, kot "Sunday Visitor" in "The Register." Novic nimam posebnih, da bi jih sporočal čitateljem, ker tukaj je bolj majhna naselbina in nas je prav malo Slovencev; je pa več Fincev in Švedov. Jaz bi tukaj agitiral za list Amerikanski Slovenec, pa so menda vsi, kateri razumejo čitati slovensko, nanj naročeni. Je tu kaj nekaj starih, ki ne umejo

slovenskega čitati, še manj seveda angleško, kar je pa mladine, sem pa že zgoraj omenil, da ne umejo slovenskega čitati. — Dela se tukaj v železnem rudniku po šest dni na teden in skoro bi lahko zapisal, da brez malega vsi mladeniči delajo. Snega imamo to zimo posebno dosti, tako do šest čevljev ga je zapadlo. Zima pa ni bila posebno huda, tako le 40 do 45 pod ničlo, je bilo najhuje to zimo. Največkrat je bilo tako le med 15 in 20 stopinj nad ničlo, pa tudi do 50 nad ničlo smo že imeli. Kakor sedaj vse izgleda, imamo snega do maja meseca dovolj, ker se le po malem topi. Po dnevu se namreč počasi taja, noči so pa bolj hladne in zopet zmrzne. Menim, da ne bo posebno veliko vode od snega, ker jo zemlja sproti popije. — Ostajam s pozdravom vdani naročnik

Joe Snidarsich.

SHOD KATOLIŠKEGA TISKA V CLEVELANDU

Cleveland-Newburg, O.

Tudi pri nas v Clevelandu se bo vršil velik shod vseh katoliških mislečih rojakov.

Zakaj so se začeli pojavljati shodi za katoliški tisk? — Zato, da tisti, kateri iz nebržnosti ali iz nevednosti še niso naročeni na katoliške liste, da iste naročijo. — Ne samo časopis, tudi knjige so potrebne. Sedaj je čas, ko ni še vse zamujeno, da v naše hiše prihajajo katoliški listi in knjige. — Naša človeška narava je slaba. Ako se vedno družimo s pijanci, se kaj lahko zgodi, da sami postanemo pijanci. Ako čitamo veri sovražne liste, smo v nevarnosti, da zgrabimo vero v Boga. Kakor hitro pa izgubimo vero v Boga, postanemo brezverci. Brezverci odpadnik je pa velikokrat še huji nasprotnik vsemu kar je katoliškega, kot ta, kateri ni bil nikdar poučen v katoliških resnicah. — Pomislimo na tisti čas, ko smo odhajali v tujino, kakok so nam dobra mamica in skrbni oče ponavljali zadnje besede: Sin moj, hči moja, ne pozabi na Boga tudi takrat, ko ne boš več pri nas. — Gotovo nista ne oče, ne mati rekla tistim, kateri sedaj pišejo proti veri in cerkvi, da naj, ko pridejo v Ameriko zavrežejo vero in pozabijo na Boga in na nauke, katerih so se v svoji mladosti učili. O, gotovo ne! To so stari brezverski časopisi in knjige. Zato se sedaj vršijo po naselbinah katoliški shodi. Pri nas v Clevelandu se bo vršil tak shod v S.N.D. na St. Clair Ave., v nedeljo 21. marca. Začetek shoda je ob 3 uri popoldne. Vsi Slovenci fare sv. Vida, sv. Lovrenca, Matere Božje in sv. Kristine, prav vsi pridimo skupaj in pokažimo javnosti, da kadar nas kličejo naši duhovniki, naši voditelji, da smo vdani vojaki v vojni za sv. cerkev. — Kakor poveljnik v vojni pokliče vojake in mu vsi sledijo, tako moramo tudi

mi, kot vojaki nebeškega Kralja, ki je Kralj vseh kraljev, stopiti pod zastavo Kristusovo, katere znamenje je križ, da s križem tudi zmagamo.

Vse naročnike lista Amerikanski Slovenec pa opozarjam na to le. Morebiti vaš sosed nima tega lista, ali pa če ste oddaljeni od St. Clairja, povabite ga s seboj na shod. Morebiti je vaš sosed bolj mlačen za katoliško misel; povabite ga s seboj, naj tudi on sliši prepričevalne govornike. S tem boste storili misijonsko delo. On, za katerega se vojaki bojujejo in zmagajo, jih nagradi. Tudi vas bo nebeški Kralj nagradil obilno v raj, za vašo dobro dela. Zato se vsi odločimo. Na cvetno nedeljo 21. marca vsi v Slovenski Narodni Dom na St. Clair, na shod katoliškega tiska. Vsi naročniki pa sprejmite vdano steno pozdrave ter voščila za velikonočne praznike. Na svidenje na shodu na cvetno nedeljo.

Jacob Resnik

KAKO JE MED ROJAKI V GILBERTU

Gilbert, Minn.

Radovedni ste morda, cenjeni čitatelji, kako je pri nas. Delavske razmere so bolj slabe kot dobre. Če dela hišni gospodar, pa že pravijo, da je dovolj in tako sinovi in hčere ne dobe dela, razum morda po par šhtov. Rudniki so namreč še vsi "zamrznjeni" in to že 13 let. Od tedaj se moramo mučiti za delom na vse kraje, kakor pač kdo more ali ima več ali manj sreče. — Odmev kampanje za katoliški tisk se čuti tudi tukaj, dasi je v resnici le bolj odmev. Morda se še zadržamo.

Naš g. župnik Father Swaiger so nam v nedeljo 7. marca oznanili v cerkvi, da bomo imeli sv. misijon in sicer se bo začel na cvetno nedeljo 21. marca in bo trajal ves Veliki teden. Sv. misijon bodo vodili č. Father Vodusek, ki so poslani od prevz. ljubljanskega nadškofa dr. G. Rožmana. Rokajki, izrabimo lepo priliko ki nam je dana in poskrbimo v času sv. misijona za duše. Pomislimo, da bo za marsikatero izmed nas ta sv. misijon zadnji. Sedaj je čas, po smrti ga ne bo več. — Po končanem sv. misijonu bom poskusil še kaj poagitirati za naše katoliško slovensko časopisje.

Vse pohvale so vredni shodi za katoliško časopisje, ki jih, kakor vidim, imate tam po srednjem zapadu. Gotovo so iako koristni za marsikatero naselbino. Pa si pri tem, mislim, da bi bili taki shodi morda tudi pri nas v Minnesoti uspešni. Kaj mislite, bi se dalo kaj takega napraviti? Gotovo bi se po takih shodih pomnožilo število naročnikov katoliških listov in ljudstvo bi prišlo do zdrave dušne hrane. — K sklepu želim še vesele velikonočne praznike vsem cenjenim naročnikom, sotrudnikom in čitateljem.

Frank Ulčar

Lawndalski Kužek je iz svoje pasje staje tako-le zalajal: "Patra Hugona, ki vse ve in vse razloži, smo vprašali pred dve-ma tednoma, odkod izvira zločesta volja, katere taji njegov pravzrok! Do danes še ni odgovora."

Odgovarjamo: P. Hugo je že javno in dosti glasno povedal, da bo na ves pasji lajež z Lawndala z molkom odgovarjal. K temu izzivanju je pa to-le pripomnil: Če bi imel sploh kaj odgovoriti, bi odgovoril:

"V knjigi z naslovom "Dva svetova" sem bral, da je neki Anton Plešec pred leti zapustil svojo dobro verno mater tam nekje v Beli krajini in se nameril v Ameriko. Ko je tukaj temeljito obračunal z moralno in vero, se je udnjal za grobokopa vere in morale svojih rojakov.

Ako še živi, bi rad vedel, če je medtem že tako propadel, da bi si upal svojo diabolčno zločesto voljo svoji dobri, verni, pobožni materi naprtiti. V odgovoru na to bo našel tudi odgovor na stavljeno vprašanje."

V neki knjigi se bere, da so učenjaki preračunali, da od začetka sveta pa do sedaj, je živelo na svetu 36,627,843,275,075,845 ljudi. Nadalje, da zemeljska površina meri 11,320,689,732 kvadratnih milj, kar prinese, če se razdelijo milje na čevlje in se potem vse te dele s prvim številom, pet ljudi na vsaki čevlj. To dokazuje, da naša mati zemlja je samo eno veliko pokopalnišče, kajti gornje številke dokazujejo, da v obsegu vsakega groba mora ležati 128 mrtvecev. V drugem pomenu besede, da od začetka sveta in do sedaj je bila zemlja že 128 krat prekopana, da je mogla zagrebsti vse mrljice.

Pri nekom gospodu je služil Ribničan. Neko popoldne sta se peljala s konjem ven na deželo; zaradi prihajajočega avtomobila se je konj splasil. Voz se je prevrnil in seveda, obadva, gospod in hlapec sta padla ven iz voza. Gospod je ušel nesreči popolnoma nepobit, samo lasuljo, ki jo je nosil, je izgubil. A hlapec Ribničan ni bil tako srečen; dobil je nekaj prask po glavi in rokah, tako da je kri tekla. Ko pride gospod k njemu, ga vidi sloneti na kamenu, z njegovo lasuljo v rokah. Gospod ga vpraša: No Janez, ali si zelo pobit? Auh, pabit, pabit, gaspud, sej vidje, de jmam vsa tagarejna glava v mjih rakah.

Dva trgovca sta si drug drugemu konkurencu delala. Eden je obesil klobase v oknu z napisom: Dvajset centov funt — več plačati, se pravi ravbarija. — Drugi trgovec je ista-tako razbesil klobase z napisom: Dvaindvajset centov funt — manj plačati, se pravi sam-mega se zastrupljavati.

SIRITE AMER. SLOVENCA

"TARZANOVA DVOJNIKA"

(76)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Čarovnik Intamo je bil silno presenečen, ko je opazil, da njegov dasi močan trup, ki je stresel v jed, ni dekoma nič škodoval. Zato je hotel to zamujeno stvar sedaj popraviti. Z vsa silo je zamahnil z batom proti Docu. Toda Dick je naglo vstal, zagrabil sulico in hotel z njo obvarovati prijatelja.

Z obema rokama je trdno držal Dick sulico nad Docovo glavo, da bi za-trzal močan udarec, kar se mu je deloma tudi posrečilo. Težak bat je udaril ob močan ročaj sulice in zadel po strani, ne da bi zadel Docu. Toda Intamo je odnehal. Porinil je Dicka na stran in v drugič še močnejše zamahnil.

Istočasno se tudi veliki Tarzan ni mahajal v nič boljšem položaju. Veliki slon Gudah je divjal in grozil da umori njega in opice, ki so mu prišle na pomoč. Nekaj opic je že obležalo in Tarzan je spoznal, da se slon pripravila k ponovnemu napadu, kaj-ti obrnil se je proti njemu.

Skoro je bil Tarzan prepričan, da sedaj slon ne uidec, pa naj si se tak-ko prizadeva. — Opice so se bile pravilne da sprejmejo napad in primerni oddaljenosti. Tarzan se je bil ravno nekoliko okrenil, pa je zapazil, da z vsa silo dirja iz džungle drugi slon. — Je li tudi ta tako divji kot Gudah?

Nedeljski pomenki

P. Aleksander

TRETJA NEDELJA V MARCU

"Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem." Evangelij Cvetne nedelje s svojim "Hozana" izveni ta teden v žalostni refren in odmev: "Križaj Ga!"

Vsaka življenjska hozana in slava navadno izveni v tak odmev tesnobe in razočaranja. Noben tega ni bolj vedel in pričakoval, kakor Kristus sam. Mi navadno tega nečemo vedeti, zato se nam navadno vsi upi spakodrajo v spake obupa, slabe volje in razvaline, ki kažejo le podrtijo...

Veljala je Kristusu beseda sv. Duha: skozi trpljenje mora v slavo, velja tudi nam: tudi navidezno podrti življenje bo izvenelo v slavo, slavo večnosti seveda, če bo nam kakor je bilo Kristusu posvečeno življenje z bogoljubnostjo.

Blagoslovljen, ki v imenu Gospodovem prihaja. Po vsej pravici so mu to Jeruzalemljani vzklikali. Če kdo, Kristus je vse svoje delo Bogu posvetil, zato je Bog tudi po pravici lahko klical iz neba: Ta je moj ljubi Sin, nad katerim imam dopačenje. Tega dopačenja mu noben bič ni mogel vzeti, nobena trnjeva krona, noben križ...

Za božje dopačenje delava tudi midva, prijatelj. Ne za slavo, ki mine kakor veter, ne za ljudsko priznanje, ki je danes povoljno, jutri sovražno. Komur je bogoljubnost smoter življenja, ga ne bo vrgel iz ravnotežja noben tako velik križ.

Bogve, če bodo lahko kedaj

tudi o nas rekli: Blagoslovljen, ker je prihajal v imenu Gospodovem, tudi odšel je v njegovem imenu. Po pravici bodo lahko rekli to o tebi, če boš delo solil z dobrim namenom. Delo, storjeno iz sebičnih ozirov, pa naj bo še tako neznatno in navidezno vredno, je kakor neslana, pripaljena in pokvarjena jed. Ne samo, da tistemu, ki jo uživa, ne koristi, še bolezen mu prikljuje.

Zato je vse nehanje sveta brez haska in pravih uspehov, ker na sol dobrega namena in božjega blagoslova nič ne da. Zato je svet bolan, ker se pita s puhlo slavo, s sebičnostjo in odvratno samopašnostjo. Zato je tolikokrat razočaran, ker samo sebe išče, še takrat išče se sebe, ko dela v dobrobiti človeštva, zato je tako skisan: nobenega sonca v njem, nobenih pravih upov, mesto veselja, le s plesom in razposajanjem pokrita prevara.

Bog je sonce, veselje in sreča, ki edini more napolniti hrepenje človeške srce. Če je Bog z menoj in s teboj, prijatelj, kdo more biti proti nama?

Duhovne abecede ne poznamo. Ali ni sam o sebi dejal: Alfa in Omega sem (prva in zadnja črka v abecedi), začetek in konec. Brez te abecede smo duhovni analfabeti, ljudje, ki ne znajo ne pisati ne brati.

Naravno, da nam je pismo življenja brez jedra, naravno, da ne bo vrgel iz ravnotežja noben tako velik križ.

IZ DEŽELE SUŽENJSTVA IN TRPLJENJA

Mučenec slovenske pesmi

Vsakovrstnih bridkih novic ki prihajajo od Soče smo se že skoro navadili, da nas nič več ne pretresejo, kot so nas pretresale v začetku preganjanja našega naroda. Ena je hujša od druge in krivičnejša, vendar ta, ki jo danes tukaj objavljamo, je kruta, ki mora pretresti dušo vsakemu Slovencu, ki še slovensko čuti. V Gorici je dne 16. februarja umrl nasilne smrti po vsej deželi poznan in priljubljen organist Lovže Bratuž.

Njegova mučeniška smrt je posledica podlega zločina, ki je bil izvršen na božični večer v Podgori. To barbarsko dejanje, ki so ga zakrivali zločinci, katerih oblast še do danes ni izsledila, smo objavili v našem listu. Na sveto noč je blagi pokojnik vodil cerkveno petje v Podgori. Ker so bile slovenske božične pesmi med polnočno prepovedane, da ljudstvo po končani službi božji ostalo v cerkvi in pelo zase domače božične pesmi, brez katerih na Goriškem ni božiča. Ljudsko petje je spremljal na orglah g. Lovže. Pred cerkvijo se je med tem zbrala družina, ki je zgrabila pevovodjo g. Bratuža in štiri pevce. Nesrečneže so tirali v temno celico in jih pretepali, nato pa jim vili v usta ricinovo olje. Bratuž so dali strojno olje, mešano z bencinom. To brezčloveško nasilje je zapustilo pri posameznih težke posledice. Dočim so drugi vsaj delno okrevali, je ubogi Lovže dobil strahoten živčni napad, ki ga je mučil štiri dni. Stanje se mu je za hip izboljšalo, toda nastopilo je usodno zastrupljenje jeter. Bolnika so prepeljali v goriško bolnico "Rdeča hiša", kjer se je boril s smrtjo šest tednov. V zadnjih tednih je bolezen prišla do vrhunca. Poklicali so specialista iz Padove, ki je

ugotovil popolno zastrupljenje. Pomoči ni bilo več nobene. V torek 16. febr. ob 6 popoldne je Lovže Bratuž, umorjen po teroristih, oddal svojo plemenito dušo Bogu, ki je v Njegovo čast bil posvetil vse svoje življenje.

Odmev tega strašnega zločina je velikanski po vsem Primorju. Vsi pošteni elementi se gregažajo nad zločinci, ki jih še ni doletela kazen, goriški Slovenci pa stoje z grozo in solzami v očeh ob novem grobu priljubljenega Lovžeta Bratuža. Lovže je po stanu bil idealen učitelj, po poklicu nadarjen glasbenik, po prepričanju zaveden Slovenec in globoko koveren mož. V življenju je bil trpin, v smrti mučenec. Rojen je bil v Gorici l. 1902. in bil ravno 17. februarja dopolnil 35 let. Deško dobo je preživel v podzemskih kaverinah, kjer se je v svetovni vojski skrivala njegova družina pred granatami in šrapneli. Za časa kobariškega poraza so ga ovedli Italijani z družino v internacijo. Do konca svetovne vojske so Bratuževi živeli v provinci Campobasso v Južni Italiji. V teh bridkih letih je družini obolel skrbni oče, ki je umrl kmalu po povratku v Gorico. Lovže je obiskoval v Gorici gimnazijo in l. 1922. dovršil maturo na tolminskem učiteljskem, ki je bilo takrat še slovensko. Poln idealizma je nastopil učiteljsko službo v Soltanu, nato v Brdih in končno v vipavskih Batujah, odkoder je bil kazensko premeščen v provinco Pescara. Pokojnikov blagi značaj, izredna prikupljivost in močnega nadarjenost so povsod navlazili ljudstvo na agnilnega mladega učitelja. V Pescari so ga imeli Italijani nadvse radi. Orgljal je v božjepojni cerkvi "Il Volto Santo" in vodil pevski zbor, ki je slovel da

Madridsko prebivalstvo skuša pred uničenjem iz zraka rešiti, kar pač more iz razdejanih hiš. Slika kaže nekega moškega, ki obložen z oblekami, beži v zavetišče.

leč naokrog. Maščevalna roka mu je odjedla tudi ta kosček kruha — bil je odpuščen iz službe; treba je vedeti, da je bil Lovže zaveden katoličan in se je kot tak tudi v Pescari udeleževal.

Prosvetna zveza v Gorici je imela v Lovžu izbornega pevovodjo in glasbenika. Ni je vasi na Goriškem, da ne bi orgljal pri slovesnostih pokojni Bratuž. On sam je igral na orgle, brat, sijajen tenorist, g. Joško, je pa prepeval pesmi v čast Bogu in sveti Materi. Vseposvodi je rajni vodil in uril pevske zборе, komponiral moderne, pristržno ubrane pesmi in posvetil vse svoje moči lepemu cerkvenemu petju. Celo furlanski pevec v Gorici so ga izvolili za svojega pevovodjo in priredili z njim več zelo uspešnih nastopov. Nepozabni ostanejo koncerti "Mladike" v Gorici in močnejši pevski zbori na božjih poteh. Na Višarjah, Mengorah, v Kanalu, vipavskem Logu, Oberšljanu, na Sveti gori — povsod je pelo vsako leto nad sto izurjenih pevcev in pevk. Cecifjansko gibanje je po vojni doživelo na Goriškem zavidljiv razmah, ki sta ga ustvarila skladatelj Vodopivec in rajni Bratuž. Pokojni metropolit Sedej je poklical nadarjenega Bratuža za profesorja petja v Malo semenišče ter ga imenoval za nadzornika cerkvenega petja v goriški nadškofiji. Dijaki so našli v njem izbornega pedagoga in prijatelja, organizatorja za množnega učitelja in organizatorja.

Toda tudi v Gorici ga je preganjala nemila usoda. Bil je pretepen in pol leta zaprt v goriški ječi. Njegova blagomati ni mogla preboleti tega udarca: umrla je od žalosti. Pred tremi leti se je Lovže poročil. Upal je, da bo v družinskem življenju našel mir pred preganjanjem. Tudi to upanje je bilo zaman. Administrator goriške nadškofije Sirotti ga je odsvolil iz Malega semenišča. Zadnja leta je pokojni privatno učil glasbo po deželske organiste in vodil cerkveni pevski zbor v Podgori. Za božič se je znova stegnila kruta maščevalna roka, ki je pod varstvom nočne teme umorila mlado, idealno življenje.

Ko je Lovže Bratuž ležal kot žrtev zločina v mrtvašnici "Rdeče hiše" v Gorici, so ga neštete množice hodile kropiti kot pred leti pokojnega nadškofa Sedeja. Vsa Goriška, ki je dobro poznala in visoko cenila blagega pokojnika, drhti v nemi grozi. Naša sveta cerkvena pesem je dobila novega mučenca in vse verne Slovence je do dna duše pretresel ogabni zločin, ki vpije po kazni, če ne danes, pa jutri!

Božji pevec Lovže, počivaj v miru! Ko je mati zemlja zasipala tvoj grob, je v duhu okoli njega bil zbran ves slovenski narod in vsa slovenska srca so zaklicala:

Slava tebi, ki si večno zapisan med naše mučenike!

— o —

ŠIRITE AMER. SLOVENCA

Koliko je zahtevala Abesinija Trst, februarja 1937 — Od 31. decembra 1936 do 31. januarja 1937 je padlo v operacijah in policijskih akcijah v Abesiniji 76 vojakov in 45 delavcev. Med temi sta dva oficirja in dva pilota. Nekaj jih je podleglo vsled nesreč in bolezni. Celokupno število žrtev od 1. januarja 1936 do 1. januarja 1937 je znašalo 1.981 in sicer 1.336 jih je padlo v bojih, 153 jih je podleglo ranam, 27 pa jih je izginilo. Od začetka vojne, t. j. od 3. oktobra 1936 pa do 31. januarja 1937, je znašalo število žrtev 3.497. To so seveda uradne številke.

KRATKE NOVICE

— V Idriji so oropali cerkev sv. Barbare in odnesli iz nje mnogo dragocenosti ter tudi nekaj denarja. Roparjev še niso izsledili. Škoda znaša okoli 11.000 lir.

— Radi žganjekuže so v Goču pri Vipavi aretirali Alojzija Mohoriča in Josipa Vovka ki sta dobila po 5 mesece in 100 lir kazni.

TO IN ONO IZ DOMOVINE

Povožen

Neznan italijanski avtomobilist je na državni cesti v Medlogu pri Celju zadel v 36 letnega posestnika Vinka Štormana iz Kaplje pri St. Juriju ob Tabornu, ko se je tod peljal s kolesom. Avto je podrl Štormana na tla, ga povozil in mu zdobil lobanjo, nato pa odbrzel naprej. Pozneje je Štorman v celjski bolnici podlegel poškodbam.

Nesrečen padec

Trgovski sluga Anton Jošt, ki je bil uslužben pri trgovcu Höhnigmanu v Celju, je v temi padel blizu svojega stanovanja po stopnicah in si močno pretresel možgane. V bolnišnici, kamor so ga prepeljali se je pretresu možgan pridružila še pljučnica in je podlegel.

Zastrupljenje

Za zastrupljenjem (tetanus) je v Trbovljah umrla mlada, komaj 22 let stara žena rudarja Karolina Omerzu, rojena Naraglav. Rane, kjer se je okužila, niso niti našli, tako majhna je bila, zato se tudi obvarovati ni mogla.

Odlikovanje

Grški kralj Jurij V. je odlikoval predsednika ljubljanskega velesojma g. Frana Bonacha z ravnateljskim redom Feniksa, ravnatelja velesojma dr. Milana Dularja z oficirskim redom Jurija I. in upravnika glavne carianrice Antona Pirca z oficirskim redom Feniksa.

V avto se je zaletel

Na banovinski cesti med Stojnico in Spuhljami je vozil neki potniški avto. Šofer je opazil na desni strani ceste be-

— V Preserju pri Komnu je zgorela kmetija Janeza Kodriča z vsemi gospodarskimi poslopji in z vso letino, predvsem 10 kv sena. Kodrič ima preko 5.000 lir škode.

— V Sv. Jakobu pri Kanalu je uničil požar 8 ha gozda, kar znaša okoli 5000 lir škode. V Idriji je zgorelo skoro vse Gregorju Brencu, ki ima okoli 65.000 lir škode. Gabrijelu Birsu v Rihembergu pa je požar hiše povzročil za 45.000 lir škode.

— V Koprnu so pričeli 1930 leta izsuševati in kultivirati zemljo, kjer so bile prej soline. Do sedaj so na ta način pridobili že okrog 420 ha plodne zemlje. Cena zemlji je baje poskočila od 200. — na 3.000. — lir za ha. Bolje je bilo morda, če bi uporabili denar, ki so ga tu zabili, za reševanje in saniranje kmečkih gospodarstev v Istri.

— V neki baraki pri Cerovem so našli mrtvega 60 letnega Alojzija Stargarja. Menda ga je zadela kap.

rača, ki je počasi šepal naprej. Dasi je šofer dajal signale z hupo, se berač za vse to ni zmenil. V zadnjem trenutku, ko je bil avto že blizu berača, je ta tako nerodno skočil na stran, da je priletel naravnost proti avtomobilu, ki se je ustavil in nezavestnega berača pobral ter ga odpeljal v ptujsko bolnico. Izkazalo se je, da je nesrečni ponesrečenec 72 letni Franc Lenko, ki se je pred kratkim vrnil iz Francije, kjer je bil brez zaslužka.

Smrtna kosa

V Trstu je umrla Avgusta Vodopivec, rojena Machne, vdova po velikem županu v Ljubljani. — Na Rakeku je umrl Jovan L. Acimović, posestnik in spediter. — V Strazišču pri Kranju je umrla Iva Rupnik, soproga posestnika in vzorna gospodinja. — V Binklju pri Skofji Loki je umrl Franc Hafner, oče številne družine, ki je učakal 75 let.

Most čez Muro

Ze lansko leto se je mnogo govorilo o potrebnem mostu čez Muro pri Petanjcih in šele letos je prišlo do uresnitve s tem, da se je o tem razpravljalo na seji banskega sveta, ki je dovolil v ta namen k lanskim 800.000 Din. še 700.000. Most bodo gradili še letos. S tem mostom šele dobi Prekmurje pravo zvezo z ostalo Slovenijo.

S četrtega nadstropja na tla. Neki noči se je Rudolf Gale iz Most pri Ljubljani, dober delavec, ki se je pa zadnje čase nekam čudno vedel, vrgel s četrtega nadstropja nekega poslopja, ki se ni dodelano, na tla in obležal mrtve.

Naš glas

INKVIZICIJA IN RUSKA "ČEKA"

P. Hugo.

Ne ena ne druga teh dveh ni svitla točka v zgodovini človeštva. Z ognjem in mečem se zmoti ne ubije. To moramo najprej pribiti. Takoj za tem pa to, da odkar je bila človeška zgodovina "obogatena" z rusko "če-ko", bi tisti, ki kujejo kapital iz inkvizicije, bolje storili, če bi o njej tako molčali, kot miš v luknji, pred katero mačka preži. A naš "Ave Martin", pravilno Jontez, je bil še tako nesramno drzen, da je pomolil nos iz luknje. Naj sam sebi pripiše, če bo za cefranega potegnil nazaj.

Kadar kdo nasprotnike Cerkve ob steno pritiska, takrat radi vržejo na mizo zadnjo odločilno karto — inkvizicijo. Toda naj nikar ne mislijo, da nam bo dožnja, usta zamašili. Komur je stvarna, kritična zgodovina inkvizicije znana, ne odpira tako na široko svojih ust, kot naši pamfletisti Molek, Jontez in drugi. Najmanj zdej, kot je v ruski "če-ki" dobila sovrstnica, če sploh smemo tako reči, ki jo daleč, daleč prekaša.

Če omenjeni pamfletisti sli-sijo ime "inkvizicija", vidijo za njo samo katoliško cerkev s krvavimi rokami. In njene žrtve jim v bujni domišljiji rastejo v milijone. V resnici pa inkvizicija prvič ni otrok katoliške cerkve. Ona je hčerka rimskega civilnega kazenskega prava. Rodila se je stoletja prej, preden je tudi Cerkev adoptirala. Rimsko civilno kazensko pravo je smatralo zločine proti veri: krivo vero, odpad od vere, za največji protidržavni zločin in ga kot takega s smrtjo kaznovalo. Inkvizicijo srečamo že v 4. stol. pod cesarjem Teodozijem I. On je 382. nastavljal posebne inkvizitorje, ki naj bi krivoverse enkratite polovili. Določil je zanje smrtno kazen.

V poznejši zgodovini srečujemo tri vrste inkvizicije: cerkveno, politično in mešano. Kar se tiče cerkvene oz. mešane inkvizicije, je bil postopek začasa njene najvišjega razvoja sledeči: Oni krivoverci, ki so priznali svoje zmete, jih obžalovali in se s Cerkvijo spravili, so morali sprejeti zanje doolčno kanoniško pokoro, strožjo ali milejšo, daljšo ali krajšo, kakršna je bila pač njih krivda. Tisti, katerih preklcik in spreobrnjenje je bilo sumljivo, so bili obsojeni na do-smrtno ječo. A če so se v ječi okritorsno spreobrili, so bili pomiloščeni. Taki pa, ki so trdovratno vstrajali v zmoti, ali ji ponovno zapadli, so bili izročeni svetni oblasti, po katere strogih postavah so bili obsojeni na smrt.

Najbolj razvpita je "španska inkvizicija", ki je bila mešana, značaja, cerkveno-državna ali državno-cerkvena. Na pritisk španskega kralja Ferdinanda in Elizabete Kastiljske je bila 1478. uvedena in od papeža Siksta IV. potrjena. Njen namen je bil katoliško Španijo očuvati pred takozvanimi Marani, navidezno spreobrnjenimi Judi, in Moriski, prav tako navidezno spreobrnjenimi Mavri, ki so ogrožali katoliški značaj dežele. Pozneje so se jim pridružili še protestanti. Grozote te inkvizicije je opisal Llorente. Po njem je šel glas o

njej in strah pred njo po vsem svetu. Njegova "kritična" zgodovina o njej je postala neizbrpna zakladnica raznih pamfletistov doli do našega Moleka, Jonteza in Grilla. Kako malo zanesljiv je v svojih poročilih je razvidno že iz tega ker je bil zagrižen framason in radi neke velike poverebe izgnan iz Španije.

Res kritična zgodovina zajeta iz originalnih aktov španskih arhivov, ki jo je spisal protestant Ernest Schaeffer, nam ta strah prikazuje v čisto drugačni luči. Njega je kot protestanta seveda posebno zanimalo, koliko njegovih vernikov je postalo njena žrtev. Dognal je, da jih je bilo vsega skupaj 2100 postavljenih pred njeno sodišče. A le 220 obsojenih ni smrt. Poleg teh je bilo obsojenih še 120, a so bili v podobi sežgani. Kar se tiče smrtnih žrtev Maranov in Moriskov, števila ni mogel dognati. Sigurno pa jih z daleka ni bilo toliko, kot jih navajajo razni pamfletisti. Ponavljamo, kolikor jih je že bilo, so obžalovanja vredne žrtve, dasi ne nedolžne. Presojati jih je treba v okvirju tedanje dobe in njene mentalite.

Danes živimo v vse drugačnih časih. Človek bi mislil, da se kaj slahene ne more ponoviti. A se je. Zal, da se v neprimerno groznejši obliki. To je ruska komunistična "če-ka". Žrtve inkvizicije so bili edinele revolucionarji proti Bogu, krivoverci in odpadniki. In tem se je krivda najprej po pravnem procesu dokazala. Nato je šele sledila kazen. Ruska komunistična čeka je pa na debelo morila take, ki so hoteli ostati Bogu zvesti, ali so pa revolucionirali proti trinogom, proti katerim je revolucija sama na sebi upravičena. Svojo vero in svojo upravičeno last lahko vsak po naravni, božji in pravični človeški postavi brani.

In kot smo že dejali število žrtev inkvizicije je v primeri z žrtvami ruske "čeke" malenkostno. Po lastni ugotovitvi moskovske III. internacionale, ima "če-ka" nad dva milijona smrtnih žrtev na vesti. Morila jih je kar po kratkem procesu. In sicer: 7 članov carske družine, 28 škofov, 6775 duhovnikov, 6575 učiteljev, 8800 doktorjev, 54.850 častnikov, 198.000 stražnega o-sobja, 260.000 vojakov, 355.250 izobraženih drugih civilnih poklicev, 198.000 delavcev, 915.000 kmetov. Tedaj 432.279 omikan-cev in 1.571.000 proletarcev raznih stanov.

Te-le številke si ti, ki to bereš, izreži, pa jih takim gobezdačem kot so Molek, Grill in Jontez porini pod nos, kadar ti bodo prišli s kako inkvizicijo. Mislim, da bodo začeli khati in se lepo proč obrnili. Če pa ne, se ti obrni proč od njih, potem ko si jima zabrusil: Pred svojim pragom pometajte!

KO OBNAVLJATE naročnine, ali ko pošljate ne-ne naročnine ne pozabite obenem omeniti, kateremu kampanj-kemu kandidatu želite nakloniti vaše glasove. Ne pozabite tega!

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 169, K. S. K. J., CLEVELAND, (C. linwood) O.

Društvo zbora vsak tretji četrtek v mesecu v cerkveni dvorani ob 7.30. Ako se niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišete dokler niste še prestari. V društvo se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 55. leta. V mladinski oddelki pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Lawrence Leskovec, preds. Matt Kostelc, podpreds.
John Pezdirtz, tajnik, 15006 Holmes Ave.
John Omerza, blaginjak John Trček, boln. tajnik

"MATI SKRB"

ROMAN

Spisal
Herman SudermannPrevedel
Mirko Javornik

Ko se je stemnilo in sta mojster in hlapec storila delopust, je Pavel po navadi še kako urico brskal po delavnici, brez smotra in smisla, samo zato, ker ni hotel "črne Suze" zapustiti. Najrajši bi bil stražil ob njej prav do jutra. Rad bi bil vzraven kako risbo ali nekaj knjig pod roko, a to je bilo brez smisla, saj je bila tema — hotel je le, da bi imel vse stvari skupaj. To se je godilo vse v največji tajnosti; nihče ni bil trdneje prepričan, da je Pavel popoln norec, kakor Pavel sam.

Nekega večera, ko je v temi brskal za neko knjigo, da bi jo vzel s seboj, mu je v zadnjem kotu predala prišlo pod roko nekaj podolgovatega, kar je bilo zavito v tenak svilen papir.

V temi je čutil, kako je zardel. Bila je Elsbethina piščal. Ali je bilo res mogoče, da se je tako poredko spomnil nanjo in na tisto, ki mu jo je podarila. Sence njegove bolesti so požrle svetlo podobo, ki se mu je oni temni dan zadnjič prikazala. In zdaj se mu je v vseh teh mukah in skrbih še ona sama razblinila v senco. Prvi hip si je komaj mogel prizvati v dušo njegove poteze, šele polagoma mu je v sru vzrasla vsa njena podoba na novo.

Vzel je pod pazduho piščal namesto knjige, zlezel na kolnico in sedel na kotel. — Radevedno je tipal po zaklopkah, nastavljal tudi ustnik na ustne, a ni si upal spraviti glasu iz nje; ni hotel, da bi koga motil v spanju.

"Prav za prav bi bilo lepo," si je mislil, "da bi znal piskati vse mogoče ljubke naprave in zraven bi mislil na Elsbeth. Potem bi se po dolgem času spet nagovoril sam s seboj in bi vedel, da sem tudi samo zase na svetu! — Toda, kaj sem res na svetu samo zase? je vprašal potem in v mislih prijel za gonilo. "Kakor se to gonilo vrti in vrti, ne da bi vedelo, zakaj, in ni samo zase nič drugega ko mrtev kos železa, tako se moram tudi jaz vrteti in vrteti in nič izpraševati, zakaj? — Ba je so na svetu ljudje, ki imajo pravico, da žive sami za sebe in da svet obrazijo po svojih željah, a ti so drugače ustvarjeni kot jaz, ti so lepi in ponosni in drzni in okrog njih vedno sije sonce. Ti si smejo tudi dovoliti veselje, da imajo srce in da se po tem sru ravna. Jaz pa — oh ti ljubi Bog!" Ustavil se je in v otožnih mislih ogledoval piščal, ki so njene zaklopke v motni luči sijale skozi mrak.

"Če bi bil jaz kateri od tistih," je nadaljeval čez čas, "bi bil postal slaven glasbenik — saj vem, tu notri je mnogo naprevov, ki jih še nihče drugi ni piskal — in če bi bil dosegel svoj cilj, bi bil poročil Elsbeth — in oče bi bil bogat in mati srečna. Zdaj je pa mati mrtva — oče je ubog pohabljenec — Elsbeth bo vzela drugega — in jaz ogledujem piščal, pa ne znam piskati nanjo."

Zasmejal se je na glas, potem se je pomaknil v ospredje, da je lahko dosegel dimnik. Pobožal ga je in dejal: "A ta piščal, na to se bom naučil piskati, da bo veselje!"

Ko je tako sedel, se mu je zazdelo, da čuje od vrta napol zadušeno hihitanje in šepet. Prislulnil je. Brez dvoma. Tam se je srčkala zaljubljena dvojica, ali pa še več ko ena, zakaj najrazličnejši glasovi so doneli vse križem kakor iz gruč vrabcev.

"Dekleta imajo ljube, se mi zdi," je rekel, "a jim bom že pokazal pot!"

Snel je bič, ki je visel na hlevskih vratih in natihiem splezal čez zadnji plot, da bi tujim mačkom prekrizal pot.

Nenadno pa je obstal kakor okamenel, oči so mu izstopile in bičevnik mu je zatrepetal v rokah. Spoznal je glasove sestra.

Naslonil se je na deblo in poslušal.

"Ali vaju zdaj pušča pri miru?" je izpraševal šepetaje eden od ljubih.

"Zdaj ima dosti posla s svojim strojem," je odvrnil Gretin glas, "celo s svojimi neslanimi pridigami nama prizanaša..."

"No, saj za tiste se nista nikoli dosti brigali?"

Greta se je zasmejala. "Kljub svoji resnosti je pa vendarle neumen fant. In na ljubezen se ne razume prav nič. Od kar pomnim, lazi za Elsbeth Douglasovo, pa misli, da si je kdaj upal ozreti se nanjo z enim samim očesom? No, ta se bo že lepo zahvalila za to, da bi morala vzeti takole solzavo cunjco. — Je pa njen bratranec, Leo, že drugačen dečko."

Srce je grozilo, da se mu bo ustavilo, a poslušal je dalje.

"Ne razumem, zakaj ga sploh poslušata," je dejal glas ljubega, "midva sva ga vedno pretepala in potem zapodila in v zahvalo naju je pa povrhu prosil še odpustitja. Takemu zajcu je treba samo zobe kazati."

"No, počakaj-hujskač!" si je mislil Pavel, ki je zdaj vedel, koga ima pred seboj.

Greta pa je odvrnila vneto: "Fej, ampak tega že zaradi naju ni zaslužil. Tako naju ima rad, da bi se morali prav za prav sramovati, da ga slepariva; kar nama le more brati z oči, vse nama podari. Prisegla bi na to, da je iz same ljubezni zmeraj tako žalosten. Potemtakem človek včasih že lahko posluša kako moralno pridigo, posebno če se potem kljub vsemu le ne ravna po njej."

"Dobro, da vem!" je mislil Pavel in lezel v polkrogu okoli njiju, dokler ni prišel do ute, v kateri je taborila druga dvojica.

Tam je bilo vse precej tiše in le od časa do časa je zacvrčal poljub ali smeh izmed temnega listja. Potem je začul Katičin glas:

"In zakaj si zadnje nedeljo toliko plesal z Matildo?"

"To je grdo obrekovanje," je odvrnil drugi brat. "Kateri grešni gobec ti je pa to natvezel?"

"Župnikova Hedviga mi je pravila!"

"No, ta mi je tudi prava — nevoščljiva ti je, to je vsa storija. Kako me je zadnje nedeljo gledala — mislil sem, da se mi bodo lasje užgali."

"Oh, hinavka!"

"No, nikar se ne trapi zaradi tega! Hinavke ste vse! Ti moj mali, sladki škranček, moje sončece, moj kuštravček — položi mi glavo v naročje — rad bi te razmršil!"

"Tako?"

"Ne, zdaj mi ležiš na verižici! Tako je prav! — Zapoj mi kaj!"

"O čem naj pojem?"

"O ljubezni!"

"Najprej si zasluži — ti hudobnež!"

(Dalje prih.)

RAZNE ZANIMIVOSTI

STEKLI CIGANI

Prebivalstvo Cluja v Rumuniji je doživelo silno razburjenje. V nekem ciganskem taborišču izven mesta so zboleli vsi cigani na steklini in so ogrožali sosedstvo. Ljudje so pred cigani bežali v hiše in se niso upali odstraniti iz njih. Končno je ukrotila ciganske besneže žandarmerija, ki je polovila vse cigane in jih odpemila v bolnišnico, kjer so nekateri okuženci umrli. Oblast je odredila, da se morajo uničiti vse živali, ki so jih imeli cigani pri sebi.

MAHARADŽA JE DRŽAL BESEDO

Veliko pozornost je zbudilo v nekem tržaškem predmestju, ko so se pred skromno hišo, v kateri stanuje neki natakarski parnikar "Conte Verde," Giuseppe Tondato, ustavili trije luksuzni avtomobili, v katerih je sedel eksotično oblečen Indijec s svojimi spremljevalci. Obiskovalec je bil indijski knez, maharadža iz Alvarja, kateremu je Tondato na nekem morskem potovanju takšno dobro stregel, da mu je knez obljubil obisk v Trstu. Dejal je, da pride k njemu na večerjo. V zahvalo za to večerjo je ostavil natakariju svojo sliko v zlatem okviru.

STARO SOVRAŠTVO

Štirideset let sta živila dva kmeta iz okolice Szegeda v smrtnem sovraštvu, zaradi mladenke, ki sta jo oba hotela imeti za ženo. Čeprav je mladenka zavrnila prvega in drugega ter se je omožila s tretjim, je trajalo sovraštvo med tek-

mecema za ljubezen v mladosti naprej. Te dni pa je dokipelo. Šestdesetletni Kurucz je srečal 71 letnega Balinta na poti in mu je vrgel kamen v glavo. Kamen je zadel Balinta do smrti, nakar se je Kurucz sam javil orožnikom.

MANJ LOKOMOTIV, VEČJA ZMOGLJIVOST

V zadnjih letih število lokomotiv v Zedinjenih državah stalno nazaduje, pri tem pa je opazovati, da prav tako stalno, narašča njih zmogljivost. To je v zvezi s tem, da postavlja čedalje mogočnejše stroje v promet. Najvišje število lokomotiv, namreč 65.358, je bilo v Uniji leta 1924. Odtlej je število neprestano nazadovalo. Statistika podaja naslednjo sliko:

L. 1916, je bilo 61.332 lokomotiv s povprečno vlačilno silo 33.188 kg na lokomotivo. L. 1924, kakor rečeno, 65.358 lokomotiv s povprečno vlačilno silo 39.980 kg. L. 1934, torej deset let pozneje, je bilo lokomotiv 48.000, vsaka pa je lahko vlekla 47.700 kg.

AMER. SLOVENC

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8.30 zvečer.

Zelodčno zdravilo iskreno priporočano

Chicago, Ill. — "Uživam Trinerjevo grenko vino, kadarkoli trpim na želodčnih ali neprebravnih nerednostih, in priporočam ga lahko vsakomur iskreno. — Mrs. Susanna Pavlus." Ne preizkušajte s kakimi drugimi odvajalnimi sredstvi. Uživajte Trinerjevo grenko vino, ki je v zadnjih 46 letih dokazalo, da je najbolj zanesljivo zdravilo proti zaprtju, plinom, slabemu teku, glavobolom, nemirnemu spanju in podobnim težavam.

— Pišite po brezplačni vzorec —
Triner's Bitter Wine Co., 544 S. Wells St. Chicago, Ill.
Send me a free sample.
Name _____
Address _____

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska katoliška podporna organizacija v Združenih Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

POSUJE ŽE 42 LET.

Glavni urad v lastnem domu: 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOŽENJE ZNAŠA NAD \$3,500,000.00.

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA NAD 100%.

K. S. K. Jednota ima do 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 134.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega 42-letnega obstanka nad \$5,900,000.00.

GESLO K.S.K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Ce se hočeš zavarovati pri dobri, poštini in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. J. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 55. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko za \$250.00; \$500.00; \$1000.00; \$1500.00 in \$2000.00 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K.S.K.J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B". Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnica z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000.00 posmrtnine.

BOLNIŠKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Assessment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu štiri najmoderneje vrste zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assessmentov. Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote", ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral (a) biti zavarovan (a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogočne in bogate podporne organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli še nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 55. leta. — Za nadaljnja pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 1004 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

Pisano polje

J. M. Trunk

Panteizem.

Nekaj je zašumelo in še šumi. "Napredek," oziroma g. Grill, urednik glasila S.S.P.Z., je napisal članek: "Nebesa me ne zanimajo." Nisem čital. Rev. M. Jager je člankarja radi tega imenoval — ateista, in proti temu očitku se brani g. Grill v člankih "V obrambo svobodne misli." Le te članke imam: "Zdi se, da so vsaj neki krogi postali pozorni, zato pišem. G. Grill je pokazal v zagovor na — panteizem, vsaj humanistični panteizem, in tu je vse polno — Boga, očiček ateizma toraj neopravičen. V osebno razpravo nočem poseči, pač pa vsaj nekoliko v članke in pišem nekaj o — panteizmu, ker tu je kamen, nad katerim lahko marsikdo pade, ako sledi Grillu izvajanjem.

Panteizem uči, da je Bog svet in svet je Bog. Ker panteist prizna svet, prizna toraj tudi Boga, in bi ne bil noben — ateist. V tem bi bila obramba g. Grilla zoper očiček ateizma. Ali je tako? Ta nauk panteizma je zoper razum in zoper znanstvenost. Vsi ljudje niso en človek, vse živali niso ena žival, vsi organizmi niso en organizem, vse stvari, ves svet ni ena stvar, niti najmanj en Bog. Prabitje, iz katerega prihajajo posamezna bitja, poseduje posledek tega razvijanja, ali že iz početka, ali ga ne poseduje. Ako ga ima že iz početka, kako se potem razvija? Ako ga nima, odkod potem razvitek?

Bitje, dalje, ki ima razlog, da obstaja v sebi, mora biti neskončno popolno, vsaka omejitev je pri njem izključena. Ima značaj absolutne potrebnosti. To bitje mora biti absolutno, neodvisno, edinstveno, ne more imeti nobenih delov. Svet bi bil Bog po panteizmu. Ali mora svet biti takšen, kakšen je? Čemu skušamo potem svet reformirati? Svet je nepopolen, prabitje neskončno popolno; svet je spremenljiv, ga reformiramo, prabitje — Bog — je neizpremenljiv. Kdor trdi, da je svet Bog, in to trdi panteizem, trdi nekaj neznanstvenega, neresničnega, nerealnega. Z drugimi besedami: Bog je edinstvena osebnost, različna od vsega sveta, on je nad vsem, ni pa to vse. Panteizem zanika osebnega Boga, in je potem takem — ateizem, in če kdo izpoznavlja panteizem, mu ni nobene obrambe zoper očiček ateizma.

Panteizem vsebuje marsikako — budalost. Pravi, da je človek "cvet božanstva." Hm? Ali morejo vse milijarde ljudi izpremeniti le najmanjši naravni zakon? Človek je do zadnje dlačice navezan na naravo in od nje odvisen. In ta reva naj bi bil — cvet božanstva?? Poglejmo okoli sebe. Ječe so polne, vešala delujejo. Plemenita dela so izjema, kriminalnosti na dnevnem re-

du. Človeška zgodovina je zgodovina zločinov in zmot. In to naj bi bili "žarki božanstva?" G. Grill navaja precej imen. Naj jih sledi tudi nekaj od moje strani.

"Ako priznamo panteizem," pravi Schopenhauer, "je ustvarjajoči Bog sam tisti, ki je brezkončno mučen, in ki umrje vsako sekundo po enkrat. In vse to prostovoljno. To je budalost; bolj pravilno bi bilo, da zenačimo svet s hudiči."

Po panteističnem naziranju je Spinoza pravilno označil vsak kes nad še tako odurnim delom kot neumnost. Čemu tudi obžalovati, ko je vsako delo le trenutek v življenju napredujočega božanstva. Je delo božje nujnosti? V nauku, ki vse, kar je in se godi, položi v božanstvo samo, ne more biti govora o grehu in zlobnosti.

Bili so panteisti, ki so proslavljali kot najkrasnejše božje delo celo najgnusnejše zločine.

G. Grill omenja tudi Goetheja. Pa je zapisal ta Goethe: "Pred mojo dušo se je odprl zastor. Pozorišče neskončnega življenja se izpremeni pred menoj v brezno vekomaj odprtega groba, in zagledam le večno požirajočo in vekomaj prežvekačo pošast." To je panteistični Bog!

Henrik Heine je imel jasne trenutke. Pri takem je priznal: "Če ležiš na smrtni postelji, postaneš občutljiv in mehak, hočeš se zmiriti z Bogom in svetom... Da, kakor s stvarjo, sem naredil mir tudi z mojim Stvarnikom, v veliko pohujšanje mojih prosvetljenih prijateljev, ki so mi predbacivali, da sem se povrnil v praznoverje, kakor so imenovali moj povratek k Bogu... Da, povrnil sem se k Bogu kakor izgubljeni sin, ko sem dolgo dobo pasel svinje pri Hegeljancih. Ali je bila mizerija, ki me je gnala nazaj? Morda kak manj mizežen razlog. Premagalo me je nebeško domotožje in me je gnalo skozi gozdove in prepa-de, po omotičnih stezah dialektike. Na moji poti sem naletel na Boga panteistov, pa ga nisem mogel rabiti. To revno, sanjavo bitje je zvezano in zraščeno s svetom, nekako v njem vklenjeno; zija te brez volje in brez moči. Da imaš voljo, moraš biti osebnost, in da jo kažeš, moraš biti svoboden. Ako koprneš po Bogu, ki more pomagati, — in to je pač glavno — moraš priznati tudi njegovo osebnost, njegove znanjosti in svete lastnosti: dobroto, vsevednost, pravičnost itd. Govoril sem o Bogu panteistov, pa ne morem pomagati, da priznam, da ni noben Bog, kakor so sploh panteisti sramežljivi ateisti, ki se manj bojijo bistra, kakor bolj pred senco, ki je naslikajo na steno."

(Konec prihodnjič)

TISKOVINE

vse vrste za društva, organizacije in posameznike izdeluje točno in lično naša tiskarna. — Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Cene zmerne.

Tiskarna Amerikanski Slovenec

1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

LEPA JE

"GORENJSKA"

LEPŠEGA KRAJA NI...

Knjiga "GORENJSKA" vsebuje nad 310 strani. Ilustrirana z številnimi slikami gorenjskih mest, trgov in vasi, ter številnih znamenitih planinskih in drugih krajev, ki krasi lepo Gorenjsko. Naročite si jo radi sebe, da vidite svoj domači kraj v slikah, pa tudi radi svoje mladine, da vidi vaš rojstni kraj. Knjiga stane s poštnino

\$1.50

Naroča se od:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois